

Bosna i Hercegovina
VIJEĆE MINISTARA

STRATEGIJA

integrisanog upravljanja granicom u Bosni i
Hercegovini za period 2019. – 2023. godina

Sarajevo, 2019. godina

Dokument „Strategija integrisanog upravljanja granicom i Akcioni plan provođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period 2019. – 2023 godina“, sačinilo je Koordinaciono tijelo koje je Odlukom Vijeća ministara BiH formirano za praćenje provođenja strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom i Akcionim planom provođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom, u sastavu:

Ermin Pešto, Ministarstvo sigurnosti BiH;
Slobodan Krstić, Granična policija BiH;
Karolina Duspara, Ministarstvo vanjskih poslova BiH;
Vladimir Milenković, Ministarstvo sigurnosti BiH;
Slavenko Ignjić, Granična policija BiH;
Muhamed Huskić, Služba za poslove sa strancima;
Trivo Marinković, Uprava za indirektno oporezivanje BiH;
Edvin Alibašić, Uprava za indirektno oporezivanje BiH;
Slaviša Kreštalica, Ured za veterinarstvo BiH;
Ajla Dautbašić, Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja;
Refik Ahmetović, Federalna uprava za inspeksijske poslove;
Gordana Milović, Republička uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske;
Franjo Stjepanović, Vlada Brčko distrikta BiH;
Halida Tihčić, Ministarstvo sigurnosti BiH.

Doprinos u izradi navedenog dokumenta dale su službenice Agencije za ravnopravnost polova BiH Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Branislava Crnčević Čulić, Sektora za imigracije i Sektora za azil Ministarstva sigurnosti BiH, Svjetlana Biloš, Aida Saković i Nihada Tanković, te šef Zajedničkog centra za analizu rizika, Branko Mijatović.

Podršku izradi dokumenta „Strategija integrisanog upravljanja granicom i Akcioni plan provođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period 2019. – 2023 godina“ pružio je Razvojni fond Međunarodne organizacije za migracije (IOM) BiH i Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini. Posebno zahvaljujemo dr.sc. Filipu Dragoviću u pružanju stručne pomoći prilikom izrade navedenog dokumenta.

U skladu sa Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama BiH, svi izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu, bez diskriminacije se odnose na lica ženskog i muškog spola.

SADRŽAJ

1. UVOD	5
1.1. Polazne osnove.....	7
1.2. Organizacijska struktura.....	8
2. GEOPOLITIČKI POLOŽAJ I GLAVNE SIGURNOSNE PRIJETNJE ...	11
2.1. Prijetnje u oblasti graničnih provjera/kontrola na graničnim prelazima.....	12
2.2. Prijetnje u nadzoru državne granice	13
3. KONCEPT STRATEGIJE INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM BOSNE I HERCEGOVINE	15
3.1. Koordinirajući mehanizam	15
3.2. Strateški dokumenti	16
3.3. Elementi integrisanog upravljanja granicom	17
3.3.1. Granične provjere.....	17
3.3.2. Nadzor granice	19
3.3.3. Suzbijanje prekograničnog kriminala	20
3.3.4. Međunarodna zaštita i postupanje prema ranjivim kategorijama	22
3.3.5. Analiza rizika.....	23
3.3.6. Međuagencijska saradnja u upravljanju granicom	24
3.3.7. Međunarodna saradnja i razmjena infomacija.....	26
3.3.8. Vraćanje stranaca s nezakonitim ulaskom i boravkom	27
3.3.9. Mehanizam za kontrolu kvalitete kako bi se osigurala provedba zakonodavstva u području upravljanja granicama.	28
3.3.10. Obuka, istraživanje i razvoj tehničke opreme, te korištenje najsuvremenije tehnologije	29
4. ZAKLJUČAK	31

Skraćenice:

AEPTM – Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova u Mostaru
ANPR – Automatsko prepoznavanje registarskih tablica
BD BiH– Brčko distrikt Bosne i Hercegovine;
BiH – Bosna i Hercegovina;
CIRAM – Zajednički integrisani model analize rizika;
EU – Evropska unija;
EMPACT – Evropska multidisciplinarna platforma protiv kriminalnih prijetnji;
EUROPOL – Evropski policijski ured;
EUROSUR – Evropski sistem nadzora granica;
FBiH – Federacija Bosne i Hercegovine;
FRONTEX – Evropska agencija za graničnu i obalnu stražu;
FUZIP – Federalna uprava za inspeksijske poslove;
GPBiH – Granična policija Bosne i Hercegovine;
IDDEEA – Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine;
INTERPOL – Međunarodna policijska organizacija;
ISM – Informacioni sistem o migracijama;
MGP – Međunarodni granični prijelaz;
NCC – Koordinacioni centar za razmjenu informacija;
PCCSEE – Konvencija o policijskoj saradnji zemalja jugoistočne Europe;
PISCES – Sistem za personalnu identifikaciju, sigurno poređenje i vrijednovanje;
RS – Republika Srpska;
ROS – Registar određenih stranaca;
RUIPRS – Republička uprava za inspeksijske poslove RS;
SOP – Standardne operativne procedure;
UINO – Uprava za indirektno – neizravno oporezivanje;
UN – Ujedinjene nacije;
UZV – Ured za veterinarstvo;
UZZB – Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja;
VBDBiH – Vlada Brčko distrikta BiH;
VMBiH – Vijeće ministara BiH;
ZRT – Zajedničko radno tijelo;

1. UVOD

Koncept integrisanog upravljanja granicom predstavlja važan segment za čuvanje unutrašnje sigurnosti BiH, a naročito u pogledu spriječavanja svih oblika prekograničnog kriminala, sa posebnim osvrtom na suzbijanje nezakonitih migracija. Efikasna granična kontrola je samim tim u interesu ne samo BiH nego i zemalja u regionu, pa tako i država članica Evropske unije. Novi evropski model integrisanog upravljanja granicom predstavlja skup potrebnih mjera i aktivnosti kako bi se stvorio efikasan i koordiniran sistem kontrole granice od strane svih uključenih agencija. Uvođenjem ovog koncepta, Bosna i Hercegovina kao zemlja koja je podnijela zahtjev za članstvo u Evropskoj uniji, jača svoju poziciju i ostaje opredjeljena nastavku ispunjavanja utvrđenih evropskih standarda na ovom području.

Vijeće ministara BiH je 2005. godine usvojilo prvu Strategiju integrisanog upravljanja granicom u BiH, čiji se model zasnivao na smjernicama Evropske komisije za zemlje Zapadnog Balkana. Usvajanjem pomenutog dokumenta, BiH je podržala princip otvorenih ali kontrolisanih granica, uz dva zahtjeva, širom otvorene granice za trgovinu i kretanje osoba, ali zatvorene granice za sve kriminalne aktivnosti. Navedenom Strategijom stvoreni su preduslovi za unaprijeđenje ukupne sigurnosti u BiH i regionu Zapadnog Balkana, kao i za proces usklađivanja bosanskohercegovačke legislative s evropskim pravnim okvirom, te daljem napredovanju ka članstvu u Evropskoj uniji i ispunjavanju uslova vezanih za liberalizaciju viznog režima. Vijeće ministara BiH je u tri navrata revidiralo Strategiju, i to za period 2008. – 2011. godine, za period 2011. – 2014. godine, te za period 2015. – 2018. godine.

Sa ciljem daljnjeg usklađivanja BiH zakonodavstva sa konvencijama čija je BiH potpisnica, evropskom pravnom stečevinom, te OSCE standardima o graničnoj sigurnosti i upravljanju granicom, BiH će kontinuirano nastaviti usklađivati svoje zakonodavstvo te jačati kapacitete za njegovu implementaciju.

VIZIJA: *Osiguranje nesmetanog protoka ljudi i roba preko državne granice uz sprječavanje svih oblika nezakonitih radnji povezanih sa prelaskom državne granice.*

MISIJA: *Implementacijom novog koncepta integrisanog upravljanja granicom i zajedničkim međuagencijskim djelovanjem, smanjiti prijetnje usmjerene prema sigurnosti granica ali i unutrašnje sigurnosti BiH, te djelovati na podizanje sveukupne razine sigurnosti.*

1.1. POLAZNE OSNOVE

U proteklom periodu BiH je u oblasti integrisanog upravljanja granicom postigla značajan napredak, kako na zakonodavnom tako i na institucionalnom i administrativnom planu. Većina aktivnosti vezanih za intraagencijsku, međuagencijsku i međunarodnu saradnju je implementirana ili je u fazi implementacije. Liberalizacija viznog režima za građane BiH koji putuju u zemlje šengena je na snazi od decembra 2010. godine. Ispunjavanjem tih uslova unaprijeđen je i ojačan cjelokupni sigurnosni sistem u našoj zemlji.

Također, stupanjem na snagu Privremenog sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 2008. godine (Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju stupio je na snagu 01.06.2015. godine), institucije u BiH su postepeno usklađivale zakonodavstvo sa pravnom stečevinom EU. Sljedom navedenog, većina propisa vezanih za oblast integrisanog upravljanja granicom je u proteklom periodu djelimično usklađena sa evropskom pravnom stečevinom i to: Zakon o graničnoj kontroli, Zakon o carinskoj politici u BiH, Zakon o strancima i Zakon o azilu¹. U cilju pune provedbe zakonskih propisa, usvojen je niz podzakonskih akata, pravilnika i protokola koji detaljnije regulišu pitanja iz oblasti integrisanog upravljanja granicom. U skladu sa Konvencijom o policijskoj saradnji zemalja jugoistočne Evrope, potpisani su protokoli sa susjednim državama i to: Protokol između Ministarstva sigurnosti BiH, Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije o osnivanju i funkcionisanju Zajedničkog centra za policijsku saradnju Trebinju, Protokol između Ministarstva sigurnosti BiH i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije o održavanju redovnih sastanaka predstavnika graničnih policija na državnom, regionalnom i lokalnom nivou, Protokol o provođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu između BiH i Crne Gore, Protokol između Ministarstva sigurnosti BiH i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije o provođenju zajedničkih patrola uz zajedničku državnu granicu.

Postignuti su rezultati i u sferi uspostave i kadrovske popune policijskih agencija i koordinacionih tijela na državnom nivou, a taj proces je i dalje u toku.

---

¹ Lista svih zakonskih i podzakonskih propisa u oblasti integrisanog upravljanja granicom u BiH, nalazi se na posljednjoj stranici dokumenta strategije.

Uspostavljen je Zajednički centar za analizu rizika, te Zajednički centar za policijsku saradnju sa Crnom Gorom i Republikom Srbijom u Trebinju čiji je cilj multinacionalni i multiagencijski pristup u borbi protiv prekograničnih prijetnji i pojava oblika prekograničnog kriminala. Isto tako, dosta aktivnosti je urađeno na reformi i organizaciji kadrovskih resursa, unaprijeđenju obrazovanja i obuke, nadogradnji informatičkog sistema i infrastrukture, te nabavci specijalizirane tehničke opreme za obavljanje poslova granične kontrole.

Sa ciljem daljnjeg usklađivanja zakonodavstva BiH s konvencijama čija je BiH potpisnica, te europskom pravnom stečevinom, BiH će kontinuirano nastaviti usklađivati svoje zakonodavstvo te jačati kapacitete za njegovu implementaciju.

1.2. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

Područja koja pokriva ova Strategija su u nadležnosti institucija BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH. Poslovi granične kontrole, kretanja i boravka stranaca, carine i granične veterinarske inspekcije obavljaju se od strane agencija koje su osnovane na državnom nivou. Ostale inspeksijske poslove obavljaju inspekcije Inspektorata na entitetskom nivou i nivou Brčko distrikta BiH. S ciljem učinkovite implementacije, Vijeće ministara BiH je za praćenje provođenja Strategije i Akcionog plana integrisanog upravljanja granicom, Odlukom imenovalo Koordinaciono tijelo za praćenje provođenja strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom i Okvirnim Akcionim planom provođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom (Službeni glasnik BiH, br. 51/16, 14/17 i 55/18).

U sastavu Koordinacionog tijela za praćenje provođenja strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom i Akcijskim planom uključeni su:

- **Ministarstvo sigurnosti BiH:** koordinira aktivnosti provođenja Strategije i Akcionog plana integrisanog upravljanja granicom, te pruža stručnu, tehničku i administrativnu podršku radu Koordinacionom tijelu za praćenje provođenja strateških i operativnih ciljeva.

- **Granična policija BiH:** nadležna za obavljanje poslova granične kontrole na granici BiH (granične provjere i nadzor granice), spriječavanje, otkrivanje i procesuiranje svih oblika prekograničnog kriminala, kao i spriječavanje, otkrivanje i istraživanje prekršaja vezanih za granicu. Granična policija BiH je organizovana na tri nivoa rada i rukovođenja. Centralni nivo - organizacione jedinice u sastavu Glavne kancelarije i Centralne istražne kancelarije, regionalni nivo - terenske kancelarije i lokalni nivo -Jedinice granične policije.
- **Služba za poslove sa strancima:** nadležna je za upravne poslove vezano za kretanje i boravak stranaca u BiH propisane Zakonom o strancima, vođenje propisanih evidencija iz nadležnosti službe, inspeksijske poslove nad provođenjem zakona, praćenje, prikupljanje i obradu podataka i saznanja iz nadležnosti službe, vraćanje stranaca u matičnu zemlju koji su prekršili propise o kretanju i boravku stranaca u BiH, provođenje potpisanih sporazuma i protokola o readmisiji, kao i ostale poslove propisane zakonom i drugim zakonima i propisima kojima se regulišu prava, obaveze i druga pitanja u vezi sa kretanjem, boravkom i zapošljavanjem stranaca.
- **Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje:** nadležna je za provođenje zakonskih i provedbenih propisa o indirektnom oporezivanju i carinske politike koju utvrdi VMBiH na prijedlog Upravnog odobora, i zadužena je za naplatu, te raspodjelu indirektnih poreza korisnicima u BiH. Poslove iz svoje nadležnosti UINO obavlja pri sjedištu u Banja Luci u okviru pet sektora organizovanih po operativnim oblastima djelovanja (carine, porezi, provođenje zakona, poslovnih usluga i informacione tehnologije), četiri odjeljenja i Kabinet direktora sa četiri odsjeka od kojih je jedan i Odsjek za upravljanje objektima Uprave i graničnim prelazima, te četiri regionalna centra sa organizacionim jedinicama (odsjecima, grupama, carinskim ispostavama i carinskim referatima na graničnim prelazima).
- **Ured za veterinarstvo BiH:** Odjeljenje granične veterinarske inspekcije provodi poslove iz svoje naležnosti na deset odobrenih i od VMBiH kategoriziranih graničnih veterinarskih inspeksijskih prelaza. Odjeljenje provodi veterinarsko zdravstveni pregled i kontrolu kod uvoza/izvoza/provoza pošiljki životinja, proizvoda i nusproizvoda

životinjskog porijekla, stočne hrane životinjskog i neživotinjskog porijekla, objekata i roba kojima se mogu prenositi zarazne i parazitne bolesti i tako ugroziti živote i zdravlje ljudi i životinja.

- **Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja:** je centralno odgovorno tijelo za zaštitu zdravlja bilja u BiH za saradnju i razmjenu informacija s međunarodnim zvaničnim tijelima, harmonizaciju domaćih propisa sa evropskom legislativom i obavještanje međunarodnih tijela.
- **Fitosanitarni nadzor** uvoza/izvoza/provoza pošiljki bilja, biljnih proizvoda i regulisanih objekata u nadležnosti je entiteta i Brčko distrikta BiH i to: Republičke uprave za inspekcijske poslove – Inspektorat Republike Srpske u Sektoru poljoprivredne inspekcije, Federalne uprave za inspekcijske poslove – Inspektorat poljoprivredne inspekcije i Ureda gradonačelnika – Inspektorat Vlade Brčko distrikta BiH.
- **Sanitarna, zdravstvena, tržišna i inspekcija za hranu** - u vanjskotrgovinskom prometu kontrola kvalitete i zdravstvene ispravnosti hrane i roba u nadležnosti je entiteta i Brčko distrikta BiH i to: u entitetu Federacija BiH tržišna i sanitarna inspekcija u okviru Federalne uprave za inspekcijske poslove, u entitetu Republika Srpska – Republičke inspekcije za hranu, zdravstvena i tržišna u okviru Republičke uprave za inspekcijske poslove, u Brčko distriktu BiH – tržišna i sanitarna inspekcija Ureda gradonačelnika – Inspektorat Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
- **Ministarstvo vanjskih poslova BiH,** Sektor za međunarodno – pravne i konzularne poslove, je nadležno za poslove vizne politike BiH.

Osim navedenih institucija, kao dio sistema integrisanog upravljanja granicom u širem smislu možemo posmatrati i sljedeće institucije: **Ministarstvo sigurnosti BiH – Državna komisija za integrisano upravljanje granicom BiH,** **Ministarstvo komunikacija i transporta BiH,** te **Ministarstvo civilnih poslova – Državna komisija za granicu.**

2. GEOPOLITIČKI POLOŽAJ I GLAVNE SIGURNOSNE PRIJETNJE

BiH ima površinu od 51.209 km². Geografski je smještena na zapadnom dijelu Balkanskog poluostrva, odnosno u južnom dijelu Evrope. Nalazi se između Republike Hrvatske koja je zemlja članica EU, te Crne Gore i Republike Srbije koje imaju status kandidata za članstvo u EU, te se ujedno nalazi na raskrsnici puteva između istoka i zapada. BiH je prema susjednim zemljama omeđena uglavnom prirodnim granicama te je hidrografska (duž riječnih tokova) i orografska (duž vrhova planinskih masiva).

Dužina državne granice BiH je oko 1.605 km. Od toga kopnena granica je dužine oko 828 km, a granica na vodi (rijeke, more i jezera) je dužine oko 777 km. BiH graniči sa Republikom Hrvatskom na sjeveru, jugu i sjeverozapadu, dužina granice je oko 998 km. Na istoku graniči sa Republikom Srbijom, dužina granice je 332 km, i na jugoistoku sa Crnom Gorom, dužina granice je 275 km. Državna granica BiH još nije međunarodno – pravno utvrđena i obilježena na bilateralnoj osnovi sa Republikom Hrvatskom i Republikom Srbijom.² Geografski položaj BiH čini tranzitnom zemljom za migrante na putu prema zemljama Zapadne Evrope, te kao takva predstavlja vezu preko koje prelaze pojedini migracioni tokovi i interesantna je organizovanim kriminalnim grupama koje se bave svim oblicima prekograničnog kriminala.

Imajući u vidu geopolitički položaj, specifičnost zelene granice i analizu rizika, identifikuju se i različite sigurnosne prijetnje:

- Prijetnje u oblasti graničnih provjera,
- Prijetnje u oblasti nadzora državne granice.

---

² Nisu potpisani ugovori o razgraničenju sa Republikom Hrvatskom i Republikom Srbijom. Izračuni dužine granice su aproksimativni.

2.1. PRIJETNJE U OBLASTI GRANIČNIH PROVJERA/ KONTROLA NA GRANIČNIM PRELAZIMA

S ciljem kontrole i evidentiranja lica koja prelaze državnu granicu BiH, Granična policija BiH na graničnim prelazima provodi granične provjere s ciljem da se licima koja prelaze državnu granicu, uključujući njihova prevozna sredstva i predmete u njihovom posjedu, može odobriti ulazak na teritoriju BiH ili izlazak s teritorije BiH.

Poslovi graničnih provjera obavljaju se na 83 granična prelaza od kojih je 55 međunarodnih, te 28 pograničnih. Na granici sa susjednim zemljama nalazi se 76 graničnih prelaza, 4 međunarodna aerodroma te 3 riječne luke. Na granici sa Republikom Hrvatskom je 30 međunarodnih graničnih prelaza sa različitim režimom prometa roba i 20 graničnih prelaza za pogranični saobraćaj. Na granici sa Republikom Srbijom je 12 međunarodnih graničnih prelaza sa različitim režimom prometa roba i 4 granična prelaza za pogranični saobraćaj. Na granici sa Crnom Gorom je 6 međunarodnih graničnih prelaza i 4 granična prelaza za pogranični saobraćaj.

Granične provjere prema Republici Hrvatskoj u skladu sa Ugovorom³ obavljaju se na 7 zajedničkih lokacija na graničnim prelazima (3 na teritoriji BiH: Gradina, Izačić i Doljani⁴, te 4 na teritoriji Republike Hrvatske: Maljevac, Hrvatska Kostajnica, Klek i Zaton Doli.) tj. lokacija gdje se na istom graničnom prelazu nalaze službenici obje države. Ova praksa se pokazala kao dobro rješenje (izgradnja jednog graničnog prelaza, manji troškovi održavanja, zajedničko obavljanje poslova, manja mogućnost koruptivnih radnji), te je potrebno tražiti mogućnost uspostave dodatnih zajedničkih lokacija.

Prosječan broj putnika u prekograničnom prometu na granici BiH u periodu 2014. – 2018. godina, iznosi oko 46 miliona godišnje. Od ukupno evidentiranog prometa kroz pet godina strani državljani čine 63,2% putnika. Najveći postotak prometa kroz promatrani period ostvaren je na granici sa Republikom Hrvatskom od 70%, zatim na granici sa Republikom Srbijom od 25%, na granici sa Crnom Gorom od 5% putnika, u zračnom prometu 2,85%

³ Ugovor između BiH i R. Hrvatske o zajedničkim lokacijama na graničnim prelazima (Sl. Glasnik BiH broj 09/05)

⁴ Zajednička lokacija Doljani - od 09.11.2017. godine granični prelaz na strani R. Hrvatske izmješten je na novu lokaciju u unutrašnjost teritorije R. Hrvatske, dok se na zajedničkoj lokaciji u skladu sa Ugovorom, nalazi granični prelaz na kojem BiH strana obavlja granične provjere.

putnika, te u pomorskom prometu 0,02% putnika. Obzirom na dužinu granice sa vanjskom granicom EU i evidentirani promet na istoj, postojaće prijetnje zbog slabih infrastrukturnih uslova na većini graničnih prelaza, nedovoljnog broja raspoloživih službenika, posebno u vrijeme turističke sezone i praznika, kako bi se ispoštovala maksimalno moguća protočnost, a u isto vrijeme, u skladu sa analizom rizika, uradile potrebne granične provjere.

Izazovi s kojim se susreće GP BiH u oblasti graničnih provjera su nedostaci u potrebnoj infrastrukturi na pojedinim graničnim prelazima, nedovoljnom broju policijskih službenika koji rade na prvoj i drugoj liniji graničnih provjera, nedovoljna tehnička opremljenost specijaliziranom tehničkom opremom za otkrivanje krivotvorenih dokumenata i pregled skrivenih prostora na vozilima, povećanje broja zloupotreba dokumenata, (putnih isprava, viza, osobne iskaznice, i dr.), te trenutna migrantska kriza.

Analiza rizika GP BiH i otkriveni slučajevi agencija BiH ukazuju na pojavne oblike falsifikovanja isprava kao bitne prijetnje.

2.2. PRIJETNJE U NADZORU DRŽAVNE GRANICE

Granična policija BiH provodi nadzor granice primjenom radnji i postupaka između graničnih prelaza i na graničnim prelazima izvan utvrđenog radnog vremena, kojima se sprječava izbjegavanje graničnih provjera. Poslovi nadzora državne granice obavljaju se u graničnom pojasu, koji obuhvata područje do 10 kilometara od granične linije u dubinu teritorije BiH. Nadzor granice je otežan, jer na nekim njenim dijelovima postoje prirodne zapreke kao što su planinski masivi, velike rijeke, kanjoni i sl. Takođe, poslove nadzora državne granice usložnjava i postojanje velikog broja putnih komunikacija koje sijeku državnu granicu (magistralne, regionalne, lokalne ceste, željeznice).

S obzirom da se značajan dio državne granice prostire duž riječnih tokova, jezera i mora, potrebno je daljnje jačanje i uspostava efikasnijeg sistema zaštite državne granice na vodnim područjima.

Uzimajući u obzir konfiguraciju državne granice i geografski položaj, BiH je zajedno sa susjednim zemljama definisala mjesta gdje je državnu granicu moguće preći vozilom van graničnog prelaza, te je u skladu s istim izvršeno

zapriječavanje 119 identificiranih lokaliteta sa Republikom Hrvatskom, sa Crnom Gorom 44 lokaliteta, dok je sa Republikom Srbijom izvršeno zapriječavanje 12 utvrđenih lokaliteta pogodnih za nezakonit prelazak državne granice.

Praćenje nadzora nad zaprekama odvija se kroz samostalne i zajedničke patrole te se vrši analiza o stanju postavljenih zapreka kroz redovnu razmjenu informacija na sastancima sa predstavnicima graničnih policija susjednih zemalja.

Ulaskom Republike Hrvatske u EU, BiH se nalazi na vanjskoj granici Evropske unije, čime je povećana odgovornost u pogledu spriječavanja i kontrole nezakonitih migracija. S tim u vezi, nezakonite migracije su uglavnom vezane za tranzit migranata koji putuju u države članice Evropske unije preko tzv. zapadno – balkanske rute.

Bosna i Hercegovina je krajem 2017. godine a naročito tokom 2018. godine, izložena povećanom migracijskom pritisku pri čemu je najveći broj nezakonitih prelazaka državne granice BiH (između graničnih prelaza - granični pojas) na ulazu u Bosnu i Hercegovinu zabilježen na istočnoj granici sa Republikom Srbijom i Crnom Gorom i na zapadnom dijelu granice prema Republici Hrvatskoj na izlazu iz BiH.

Povećavanjem stepena otkrivenih pokušaja nezakonitih prelazaka državne granice, otkrivenih pokušaja krijumčarenja povećaće se ukupna stabilnost nadzora granice. Navedeno će se postići povećanjem broja izvršilaca (policijskih službenika) kao i upotrebom specijalističke opreme.

3. KONCEPT STRATEGIJE INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM BOSNE I HERCEGOVINE

U cilju rješavanja strateških pitanja i budućih izazova u upravljanju granicom, BiH je opredijeljena da preuzme koncept koji je utemeljen na članu 4. Uredbe (EU) br. 1624/2016 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. septembra 2016. godine o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži i o izmjeni Uredbe (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Vijeća, te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 863/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća, Uredbe Vijeća (EZ) br. 2007/2004 i Odluke Vijeća 2005/267/EZ. Navedeni koncept je komplementaran sa OSCE-ovim konceptom granične sigurnosti i upravljanja granicom, a koji je obavezujući za sve zemlje učesnice OSCE-a.

Novi koncept će doprinijeti jačanju partnerstva, stabilnosti i privrednog prosperiteta kako BiH tako i zemalja regije, boljoj koordinaciji i saradnji među svim relevantnim službama i agencijama koje su uključene u nadzor granice i kontrole na granici.

Realizacijom ciljeva iz strategije dostići će se funkcionalniji i efikasniji sistem upravljanja granicom u BiH, što će za rezultat imati povećanje ukupne sigurnosti u BiH, sigurnosti granice, te olakšan protok ljudi, roba i transportnih sredstava preko granice.

Napredak postignut u ovoj oblasti potvrđen je kroz Izvještaje Evropske komisije o napretku BiH, te kroz implementaciju mape puta za liberalizaciju viznog režima, ali u mnogim oblastima postoji prostor za dalji razvoj i unapređenje. To se prije svega odnosi na oblast razmjene informacija, analize rizika, prekogranične saradnje, obuka, te usklađivanja legislative sa evropskim standardima.

3.1. KOORDINIRAJUĆI MEHANIZAM

S obzirom na obim, značaj i složenost integrisanog upravljanja granicom u BiH, Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provođenja strateških i operativnih ciljeva utvrđenih

Strategijom i Okvirnim Akcionim planom provođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom (Službeni glasnik BiH, br. 51/16, 14/17 i 55/18). Nakon usvajanja Strategije i Akcionog plana, Vijeće ministara BiH će donijeti novu Odluku kojom će se propisati sastav, mandat, nadležnosti i druga pitanja bitna za rad koordinacionog tijela.

Koordinaciono tijelo je sastavljeno od predstavnika Ministarstva sigurnosti BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH, Granične policije BiH, Uprave za indirektno oporezivanje, Službe za poslove sa strancima, Ureda za veterinarstvo BiH, Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja, Federalne uprave za inspeksijske poslove, Republičke uprave za inspeksijske poslove Republike Srpske i Inspektorata Brčko distrikta BiH.

Koordinaciono tijelo je nadležno da prati provođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Akcionog plana provođenja Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini, koordinira i inicira aktivnosti sa nadležnim institucijama, te izvještava Vijeće ministara BiH u vezi realizacije ciljeva iz navedene Strategije i Akcionog plana.

Administrativnu podršku i pomoć Koordinacionom tijelu pruža Ministarstvo sigurnosti BiH.

3.2. STRATEŠKI DOKUMENTI

Osim Strategije integrisanog upravljanja granicom i Strategije GPBiH, kao druge značajne dokumente koji na neki način tretiraju i oblast sigurnosti i upravljanja državnom granicom, te na taj način doprinose sveobuhvatnom procesu integrisanog upravljanja granicom, izdvajaju se: Strategija u oblasti migracija i azila 2016 – 2020; Strategija BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma 2015 – 2020; Akcioni plan suprostavljanja trgovini ljudima u BiH 2016 – 2019; Strategija za borbu protiv organizovanog kriminala u BiH 2017 – 2020; Strategija za borbu protiv korupcije 2015 – 2019; Strategija za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u BiH 2016 – 2020; Državna strategija nadzora nad opojnim drogama, spriječavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga u BiH 2018 – 2023; Plan borbe protiv korupcije GPBiH; Srednjoročni plan rada UINO za period 2018.- 2020. godina, kojim je utvrđen strateški cilj ostvarenja makroekonomske i fiskalne stabilnosti u BiH; Strategija UINO za borbu protiv korupcije i Akcioni plan za primjenu strategije, te Plan integriteta UINO.

3.3. ELEMENTI INTEGRISANOG UPRAVLJANJA GRANICOM

Integrirano upravljanje granicama je prepoznato kao temeljna sastavnica područja slobode, sigurnosti i pravde, ključno u unapređenju upravljanja migracijama koje mora dati doprinos u borbi protiv prekograničnog kriminala, te osigurati visoku razinu unutarnje sigurnosti. Kako bi se postigli efikasni rezultati u upravljanju granicom potrebno je djelovanje prema razvoju svih niže navedenih elemenata novog modela integriranog upravljanja granicom.

3.3.1. GRANIČNE PROVJERE

Granične provjere definisane su Zakonom o graničnoj kontroli koji je u velikoj mjeri usklađen sa Uredbom (EZ) br. 562/2006 Evropskog parlamenta i Vijeća od 15. marta 2006. godine o Zakoniku Zajednice o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica, koja je stavljena van snage 11/04/2016 i zamjenjena Uredbom (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Vijeća od 09. marta 2016. godine o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama), a kojim se nadležna tijela država članica koriste pri obavljanju granične kontrole osoba, te u svom sadržaju obuhvataju provjere lica, stvari i prevoznih sredstava na graničnim prelazima te u vozovima, avionima, plovilima ili na drugom mjestu u graničnom pojasu.

Temeljni cilj graničnih provjera je omogućavanje brzog protoka ljudi i roba uz istovremeno zadržavanje visokog nivoa sigurnosti.

GP BiH je opremljena osnovnom opremom koja se koristi na graničnim prelazima za kontrolu dokumenata, stvari i vozila. Većina graničnih prelaza nije izgrađena i opremljena u skladu sa odredbama Pravilnika o standardima i uslovima izgrađenosti i opremljenosti graničnih prelaza („Službeni glasnik BiH“ br. 43/17) i time su neuslovni za rad i obavljanje poslova i zadataka graničnih provjera, posebno u pogledu kapaciteta za provođenje druge linije graničnih provjera.

U skladu sa kadrovskom popunom i povećanju broja graničnih policajaca, koje je moguće očekivati u bliskoj budućnosti, navedenu infrastrukturu treba prilagoditi kako bi GP BiH normalno mogla obavljati svoje zadatke. U narednom periodu treba izraditi jedinstvene standarde za tehničku opremu po jedinicama, i to naročito za granične provjere.

GP BiH je uspostavila centralizovani informacioni sistem na nivou Glavnog ureda i vrši se konstantno uvezivanje svih nižih organizacionih jedinica telekomunikacionim putem. Informacioni sistem graničnih provjera uspostavljen je na 57 graničnih prelaza i svim organizacionim jedinicama GP BiH. Sistem graničnih provjera sadrži aplikaciju "granične provjere" koja omogućava kontrolu biometrijskih dokumenata, ima pristup provjera u bazama podataka INTERPOL-a, IDDEEA-e, ROS-a, ISM-a, potražnim evidencijama MUP-a RS MUP-a FBiH, Policije Brčko Distrikta BiH, bazama podataka GP BiH, te ima veću sigurnost, bolje izvještavanje i bolji monitoring. U toku su aktivnosti na unaprijeđenju informacionog sistema za granične provjere, koji podrazumijeva instaliranje kamera za čitanje registarskih tablica na graničnim prelazima kao i aktivnosti na unaprijeđenju i implementaciji informacionog sistema – PISCES.

Sa sve većim zahtjevima za razmjenu podataka i prenosom video informacija sa graničnih prelaza, neophodno je povećati kapacitet propusnosti i sigurnost komunikacionih veza. Informatičko komunikacijsku opremu je potrebno stalno obnavljati. Pored dotrajalosti, ograničenje za njenu dalju upotrebu predstavljaju i noviji operativni sistemi i softveri koji se implamentiraju za poboljšanje postojeće aplikacije.

GP BiH je u cilju unaprijeđenja i efikasnijeg rada službenika GP BIH u oblasti spriječavanja trgovine oružjem, sačinila zbirku Uputa kodificiranih standardnih procedura postupanja (SOP).

Strateški ciljevi:

- Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa evropskim pravnim okvirom na području graničnih provjera te efikasna provedba zakonodavnog okvira;
- Priprema i implementacija novih informacijskih sistema vezanih za granične provjere;

- Osiguranje potrebne infrastrukture, kadrovskih kapaciteta i tehničke opreme za efikasno obavljanje graničnih provjera i omogućavanje nesmetanog prometa preko graničnih prelaza, u cilju ispunjavanja obaveza BiH prema EU i drugim međunarodnim organizacijama, te integrisanje u evropske i globalne okvire;
- Planirati i uspostaviti interoperabilnost agencijskih informacionih sistema;
- Redovno vršiti administriranje baze podataka „Elektronska zbirka specimena i falsifikovanih dokumenata“, provoditi obuku policijskih službenika, koristiti postojeću specijalističku opremu koja se nalazi na graničnim prelazima, vršiti profiliranje osoba i vozila, povećati broj očitanih dokumenata;
- Razvijati projekte koji će značajno doprinijeti kvalitetu graničnih provjera i sigurnosti na graničnim prelazima i to: ALPR (automatic licence plate recognition) – Automatsko prepoznavanje registarskih tablica i sistemi video nadzora na MGP i aerodromima;
- Revidirati Strategiju Granične policije BiH.

3.3.2. NADZOR GRANICE

GP BiH provodi nadzor granice primjenom radnji i postupaka između graničnih prelaza i na graničnim prelazima izvan utvrđenog radnog vremena, kojima se spriječava izbjegavanje graničnih provjera. Nadzor granice provodi se radi spriječavanja neovlaštenih prelazaka državne granice, suzbijanja prekograničnog kriminala i poduzimanja mjera prema osobama koje su prešle državnu granicu na nedopušten način.

Poslovi nadzora državne granice obavljaju se u graničnom pojasu (do 10 kilometara od granične crte u dubinu teritorije BiH) kroz patrolnu djelatnost službenika GP BiH i kroz mješovite patrole⁵, u skladu sa analizom rizika i sačinjenim planovima, upotrebom savremene specijalističke opreme i uz upotrebu službenih pasa.

---

⁵ Sporazum o suradnji u nadzoru državne granice, Protokol između Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Granične policije i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ravnateljstva policije o provođenju mješovitih patrola uz zajedničku državnu granicu.
Konvencije o policijskoj saradnji zemalja jugoistočne Evrope - protokol o zajedničkim patrolama uz zajedničku državnu granicu.

Radi potpunijeg poznavanja područja granice, sigurnosne problematike, raznih pojava oblika kriminogene djelatnosti, kao i drugih elemenata značajnih za nadzor državne granice, teritorijalna područja na državnoj granici (1.605 km), koje pokrivaju jedinice GP BiH se dijeli na sigurnosne sektore (97 sigurnosnih sektora).

Najveći izazov u oblasti nadzoru granice, pored nedostatka specijalističke opreme, predstavlja nedostatak policijskih službenika.

S obzirom da je BiH od polovine 2017. godine pogođena migracionim talasom, sačinjen je Operativni plan vanrednog angažovanja policijskih službenika GP BiH, u cilju poduzimanja pojačanih mjera i radnji u nadzoru državne granice.

Strateški ciljevi:

- Nastavak procesa usklađivanja nacionalnog zakonodavstva BiH i primjena najboljih europskih praksi (EUROSUR);
- Uspostavljanje efikasnog sistema nadzora granice izvan graničnih prelaza uz upotrebu savremenih tehničko - tehnoloških rješenja (izrada koncepta i posebnih planova zaštite granice, a posebno na vodi, zaprečavanje, uspostava integrisanog sistema nadzora, korištenje službenih pasa, zajedničke patrole, planiranje zajedničkih akcija među agencijama);
- Ažuriranje i izrada planova postupanja u izvanrednim situacijama i većim sigurnosnim poremećajima na državnoj granici;
- Osigurati neophodna materijalno - tehnička sredstva za učinkovito obavljanje poslova u nadzoru državne granice;
- Jačanje kadrovskih kapaciteta GP BiH.

3.3.3. SUZBIJANJE PREKOGRANIČNOG KRIMINALA

BiH se nalazi na južnom kraku "Balkanske rute" koju koriste organizirane kriminalne grupe. Najizraženiji evidentirani oblici prekograničnog kriminala su

krijumčarenje ljudi, narkotika, roba i oružja. Svi navedeni oblici negativno uticu na sigurnost BiH, zemalja u regiji ali i sigurnost same Evropske unije.

Krijumčarenje narkotika je područje kriminaliteta koje je vrlo prisutno na „Balkanskoj ruti“. BiH je i za ovo područje tranzitna zemlja, ali se u posljednje vrijeme pojavljuje i kao zemlja odredišta. Najčešće se krijumčari opojna droga marihuana (skank) i heroin. Zabilježeni su slučajevi otkrivanja laboratorija za uzgoj skanka na teritoriji BiH.

Krijumčarenje ljudi kao pojavni oblik kriminaliteta, usko se može vezati za nezakonite migracije kojima je BiH izložena, naročito u vrijeme migrantske krize. U narednom periodu pred GP BiH se postavlja izazov da prepozna, otkrije i procesuiru sve oblike krijumčarenja ljudi.

Prema dokumentu „Procjena prijetnji od organizovanog kriminala u Bosni i Hercegovini“⁶, koji je usvojilo Vijeće ministara BiH, evidentno je da je na teritoriji BiH intenzivirana nelegalna nabavka i prodaja naoružanja, koje koriste lica koja se dovode u vezu s organizovanim kriminalom, prvenstveno u cilju krijumčarenja, ali i kao sredstvo za izvršenje drugih krivičnih djela. Intenzivirana nelegalna nabavka i prodaja naoružanja je prouzrokovana većom potražnjom na “crnom tržištu” u zemljama EU. Iz tog razloga, od ključnog značaja je saradnja sa relevantnim međunarodnim agencijama EU kao što su INTERPOL, EUROPOL/EMPACT, FRONTEX kao i bilateralna saradnja sa zemljama u regionu i zemljama članicama EU.

Prema procjenama, u BiH se nalazi od 150.000 do 750.000 komada ilegalnog oružja. U narednom periodu, upotrebom savremene specijalističke opreme, kao i analizom rizika potrebno je povećati broj otkrivenog ilegalnog oružja koje ulazi, izlazi ili tranzitira kroz BiH.

Na ovom području prisutno je i krijumčarenje robe kao vid organizovanog prekograničnog kriminala. Krijumčare se cigarete i roba čijim se nezakonitim prometom i izbjegavanjem plaćanja obveza prema državi, a zbog razlike u cijeni može značajno finansijski profitirati.

---

⁶ Vijeće ministara BiH usvojilo Procjenu prijetnji od organizovanog kriminala u BiH na 93. sjednici održanoj 08. marta 2017. godine.

Krivotvorenje i falsifikovanje dokumenata za lica i robe je jedan od oblika prekograničnog kriminaliteta koji je u porastu, zbog čega je potrebno jačati kapacitete svih nadležnih agencija za otkrivanje i spriječavanje zloupotreba takvih dokumenata. Navedeno se posebno odnosi na zloupotrebe putnih isprava uzimajući u obzir migracioni talas kojim je BiH izložena.

GP BiH ima definisane kapacitete za borbu protiv ovih vrsta kaznenih djela. Istražna i obavještajna komponenta postoji na svim nivoima – centralnom, regionalnom i lokalnom. Pored navedenog, kao izazov se nameće nedovoljan broj izvršilaca i specijalističke opreme u oblasti borbe protiv svih oblika prekograničnog kriminala.

U cilju suzbijanja prekograničnog kriminala, kako u unutrašnjosti tako i u regionu, GP BiH je opredjeljena za saradnju sa susjednim zemljama u pogledu učešća u zajedničkim istražnim timovima, operativnim akcijama i razmjeni informacija.

Strateški ciljevi:

- Suzbijanje svih oblika prekograničnog kriminala na državnom i međunarodnom nivou;
- Rad u zajedničkim istražnim timovima;
- Jačanje međunarodne saradnje kroz razmjenu informacija i učestvovanje u međunarodnim operativnim aktivnostima;
- Podizanje nivoa tehničke opremljenosti i kadrovskih kapaciteta.

3.3.4. MEĐUNARODNA ZAŠTITA I POSTUPANJE PREMA RANJIVIM KATEGORIJAMA

Zaštita i poštivanje ljudskih prava svih osoba koje prelaze državnu granicu ili budu uhvaćene u nezakonitom prelasku državne granice je prioritet GP BiH. Pri tome posebna pažnja se pridaje ranjivim kategorijama a posebno maloljetnim licima koja su bez pratnje, osobama za koje se može posumnjati da su žrtve nasilja i seksualnog zlostavljanja ili trgovine ljudima. U tom kontekstu potrebno je ojačati kapacitete BiH na području prepoznavanja osoba koje imaju pravo na međunarodnu zaštitu, potrebne pravne pomoći, ubrzavanja pravnih procesa te efikasnog vraćanja osoba koje ne ispunjavaju uvjete za međunarodnu zaštitu.

Strateški ciljevi:

- Jačanje informacionog sistema u smislu prepoznavanja i razmjene podataka o osobama koje prelaze granicu;
- Edukacija službenika o postupanju prema osobama koje trebaju međunarodnu zaštitu;
- Ažuriranje postojećih procedura postupanja prema osobama koje zahtjevaju zaštitu;

3.3.5. ANALIZA RIZIKA

Bosna i Hercegovina ima uspostavljen Zajednički centar za analizu rizika vezan za državnu granicu. Centar je organizacijska jedinica GP BiH u čijem radu, pored službenika Granične policije BiH sudjeluju predstavnici Službe za poslove s strancima, Uprave za indirektno oporezivanje BiH, Ureda za veterinarstvo BiH i Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja. Centar izrađuje godišnje zajedničke analize rizika koje trebaju biti temelj za upravljanje, organizaciju i rukovođenje, te planiranje operativnih aktivnosti.

Ujedno, Centar je izradio Analizu rizika sukladno FRONTEx CIRAM 2.0 modelu na temelju čega je ovaj sistem potrebno dalje jačati. Metodologija i Instrukcija za izradu analize rizika urađena za centralni, središnji i lokalni nivo treba biti korištena kod izrade proizvoda analize rizika.

Analiza rizika u oblasti carinske politike i indirektnog oporezivanja vrši se na svim nivoima u središnjem uredu UINO. Procjenu rizika vezanih za krijumčarenje roba i prekogranični promet, kao i obavještajnih rizika i rizika po osnovu finansijskih transakcija potrebno je kontinuirano provoditi u svim nadležnim organizacionim jedinicama UINO. Na osnovu uspostavljenih kriterija selektivnosti u ASYCUDA World aplikaciji, a koji se automatski određuju.

Strateški ciljevi:

- Provoditi analizu rizika u skladu sa CIRAM 2.0, te povećati broj pripremljenih analitičkih proizvoda u Zajedničkom centru za analizu rizika;
- Osigurati uključenost svih relevantnih agencija u Zajedničkom centru za analizu rizika, te obezbjediti pravovremeni protok informacija iz svih relevantnih agencija i informacijskih sistema;
- Organizovati i izvesti obuku/certifikaciju za multiplikatore analize rizika, te druge službenike koji sudjeluju u izradi analitičkih dokumenata;
- Izrađivati ciljne analize rizika u skladu sa uočenim/utvrđenim modalitetima nezakonitih aktivnosti.

3.3.6. MEĐUAGENCIJSKA SARADNJA U UPRAVLJANJU GRANICOM

Uspostava i implementacija pravne osnove je preduslov za efikasnu međuagencijsku saradnju uklanjanjem prepreka za prenošenje informacija iz jedne agencije u drugu. Protok informacija treba da omogući nesmetano obavljanje zajedničke analize rizika, svjesnosti situacije, zajedničkog planiranja, zajedničkih operacija, saradnje u obuci, razmjene prostorija i opreme i drugih zajedničkih aktivnosti koje omogućavaju maksimalnu upotrebu ili resurse i operativnu efikasnost.

Sporazum o međusobnoj saradnji između institucija uključenih u proces integrisanog upravljanja granicom u BiH potpisan je u septembru 2009. godine. Sporazum predstavlja pravni okvir za implementaciju međuagencijske saradnje između navedenih institucija, te reguliše osnovne oblasti saradnje, kao što su:

- usklađivanje rada i unapređenje saradnje između organa koji vrše kontrolu prelaska državne granice i zaštitu granice;
- zajedničku analizu rizika;
- sprovođenje zajedničkih akcija i drugih aktivnosti;
- pružanje stručne i tehničke pomoći i korištenje zajedničke opreme;
- određivanje i angažiranje službenika za kontakt;
- održavanje sastanaka;
- zajedničko obrazovanje i usavršavanje;

- razmjenu podataka i
- zajedničko informisanje javnosti.

Osim sporazuma potpisana su i četiri provedbena protokola kojima su detaljnije propisani oblici saradnje u području pružanja stručne i tehničke pomoći i korištenja zajedničke opreme, određivanju i angažovanju službenika za kontakt, održavanju sastanaka te zajedničkog obrazovanja i usavršavanja.

S ciljem operativne implementacije Sporazuma formirano je Zajedničko radno tijelo (ZRT) koje se sastoji od predstavnika strana potpisnica Sporazuma.

Pored gore navedenog Sporazuma postoje i:

- Sporazum o uspostavi centra za analizu rizika vezanih za državnu granicu između MSBiH i agencija učesnica u integriranom upravljanju granicom;
- Sporazumi o međusobnoj saradnji između GPBiH i UINO;
- Sporazumi o međusobnoj saradnji između GPBiH i UZV;
- Sporazumi o međusobnoj saradnji između UINO i UZV;
- Protokol o kontroli drvenog materijal za pakovanja iz uvoza između UZZB, UINO, FUZIP, RUIPRS i VBD;
- Protokol o načinu odobravanja uvoza/tranzita (provoza)/izvoza pošiljke u fitosanitarnoj kontroli;
- Protokol o suradnji u procesu razmjene podataka između UZZB i Brčko distrikta BiH;
- Protokol o suradnji u procesu razmjene podataka između UZZB i FUZIP;
- Protokol o suradnji u procesu razmjene podataka između UZZB i RUIPRS;

GP BiH je potpisnica Sporazuma o uspostavljanju sistema elektronske razmjene podataka iz evidencija policijskih tijela i tužilaštava, na temelju kojeg je direktor GP BiH donio Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencija i Uputstvo o načinu pristupa evidencijama i razmjeni podataka iz evidencija koje su predmet Sporazuma.

Strateški ciljevi:

- analizirati dosadašnje provođenje međuagencijskih sporazuma, protokola i memoranduma, te unaprjeđivati postojeće modalitete saradnje ali i razvijati nove.

- efikasna razmjena informacija, te uvezivanje relevantnih baza podataka.
- jačanje pravnih, administrativnih i tehničkih kapaciteta svih nadležnih organa u cilju efikasnijeg kontrole granice.
- Osigurati pristup svim relevantnim bazama podataka u skladu sa zakonodavstvom i nadležnostima agencija za provedbu zakona.
- Unaprijediti saradnju sa agencijama za provedbu zakona u BiH, posebno u dijelu otklanjanja preklapanja, razmjene i pristupa informacijama, zaštite podataka, zajedničkih aktivnosti, zajedničke analize rizika, razmjene iskustava, zajedničke obuke, zajedničkog korištenja ili ustupanja opreme i međuagencijskih kontakt tački na svim nivoima.
- Unaprijediti saradnju s ministarstvima, civilnim organizacijama, javnim i privatnim kompanijama (javnih prevoznika, telekom operatera, špeditera i sl.), te posebno sa organizacijama koje se bave zaštitom žrtava trgovanja ljudima.

3.3.7. MEĐUNARODNA SARADNJA I RAZMJENA INFORMACIJA

Međunarodna saradnja je obaveza GP BiH koja proizlazi iz Zakona o Graničnoj policiji i na temelju konvencija UN, EU i potpisanih sporazuma o policijskoj saradnji. Međunarodna policijska saradnja je intenzivirana i evidentan je trend porasta međunarodnih aktivnosti u kojima GP BiH aktivno učestvuje, koji se ogledaju kroz razmjenu podataka i zajedničko obavljanje poslova iz nadležnosti GPBiH.

Saradnja s FRONTEX-om odvija se na temelju "Radnog sporazuma o uspostavljanju operativne saradnje između Ministarstva bezbjednosti i Evropske agencije za graničnu i obalsku stražu (FRONTEX)"⁷. Saradnja se odvija na područjima obuke, zajedničkih operacija i analize rizika.

Policijski službenici GPBiH mogu djelovati izvan teritorije BiH ako su ovlaštene za to bilateralnim ili multilateralnim međunarodnim sporazumima, učestvovati na međunarodnim sastancima i imenovati oficire za vezu.

---

⁷ Radni sporazum o uspostavljanju operativne saradnje između Ministarstva bezbjednosti i Evropske agencije za graničnu i obalsku stražu (FRONTEX) je iz 2009. godine.

Saradnja koju GP BiH ostvaruje sa susjednim državama Srbijom i Crnom gorom ostvaruje se na osnovu Konvencije o policijskoj saradnji zemalja jugoistočne Europe - PCCSEE i bilateralnih sporazuma, dok se sa Republikom Hrvatskom ostvaruje na osnovu zaključenih bilateralnih sporazuma.

GP BiH će nastaviti primjenjivati međunarodne, bilateralne i multilateralne sporazume iz oblasti granične kontrole i prekogranične saradnje.

Inicirati i afirmisati upućivanje oficira za vezu GPBiH i drugih agencija (npr. kao savjetnike za isprave - „document adviser“) u ambasade i Misije BiH u određenim zemljama od posebnog interesa.

Strateški ciljevi:

- Jačanje međunarodne suradnje kroz provedbu postojećih i sklapanje novih međunarodnih ugovora i protokola, te kroz učinkovitu i brzu razmjenu informacija, posebno sa susjednim državama.
- Jačanje djelovanja putem zajedničkih centara i kontakt točaka.
- Ostvarena saradnja sa FRONTEX-om.
- Uspostaviti Koordinacioni centar za razmjenu informacija (NCC - EUROSUR).

3.3.8. VRAĆANJE STRANACA S NEZAKONITIM ULASKOM I BORAVKOM

Efikasno i brzo vraćanje svih stranih lica koji su zatečeni u nezakonitom ulasku i boravku je prioritet, a prilikom vraćanja prioritet se treba dati dobrovoljnom u odnosu na prisilni povratak, ukoliko osoba ne predstavlja rizik za pravni poredak, nacionalnu sigurnost, javno zdravlje, odnosno ukoliko ne postoje rizici od izbjegavanja.

Prioritet je i brzo i efikasno vraćanje odbijenih tražitelja međunarodne zaštite odnosno lica kojima je zahtjev za međunarodnu zaštitu negativno riješen. Potrebno je sistemski izdavanje odluka o povratku odmah nakon odbijenog zahtjeva za međunarodnu zaštitu ili završetka zakonitog boravka.

Kako bi se takve osobe što brže i efikasnije vratile potreban je zajednički koordinirani pristup nadležnih službi koje postupaju sa strancima što je preduvjet za onemogućavanje da osobe kojima je odbijen zahtjev za međunarodnu zaštitu koristeći vremenski prostor između odbijenog zahtjeva i izvršenog vraćanja, pobjegnu.

Strateški cilj:

- Unaprijeđenje sistema vraćanja osoba.
- Sistemski raditi na dobrovoljnom povratku.

3.3.9. MEHANIZAM ZA KONTROLU KVALITETE KAKO BI SE OSIGURALO PROVOĐENJE ZAKONODAVSTVA U PODRUČJU UPRAVLJANJA GRANICAMA

U GP BiH je donesen Etički kodeks koji je usuglašen sa standardima evropskog kodeksa policijske etike i kojim su određeni standardi i pravila ponašanja policijskih službenika GP BiH prilikom obavljanja redovnih poslova i zadataka.

GP BiH i ostale agencije imaju uspostavljen sistem kontrole kvaliteta u procesu rada, primjeni ovlaštenja i provođenju zakona. U skladu sa uputstvom o planiranju GP BiH, lokalne jedinice GP BiH na mjesečnom nivou sačinjavaju planove interne kontrole unutar organizacionih jedinica GP BiH, dok se kontrola na regionalnom i centralnom nivou provodi periodično, odnosno po potrebi.

U skladu sa godišnjim programima rada planiraju se i provode redovni i vanredni inspekcijski nadzori od strane ovlaštenih službenika GP BiH, koje za to ovlašćuje direktor GP BiH.

U pogledu interne kontrole kvalitete sistema bezbjednosti na međunarodnim aerodromima u BiH, službenici ovlašteni za provođenje interne kontrole postupaju u skladu sa Programom interne kontrole kvaliteta sistema bezbjednosti GP BiH na međunarodnim aerodromima u BiH.

GP BiH i ostale agencije takođe imaju i sačinjen plan integriteta, čija se realizacija provodi kroz godišnje programe rada.

U UINO je uspostavljen sistem finansijskog upravljanja i kontrole tako da su rukovodioci svih nivoa upravljanja utvrdili i dokumentovali poslovne ciljeve, procese i aktivnosti, zatim identifikovali i procijenili rizike koji mogu uticati na ostvarenje ciljeva i definisali odgovore na rizike. Na ovaj način, između ostalih, definisani su i odgovori na rizike koji se odnose na upravljanje granicom.

Jačanju sistema internih kontrola u UINO u značajnoj mjeri doprinosi jedinica interne revizije putem usluga uvjeravanja i savjetodavnih usluga.

Strateški ciljevi:

- Jačanje unutrašnjih kontrola i prevencija i borba protiv korupcije.
- Provjera primjene profesionalnih standarda.
- Razvoj sistema internih kontrola kako bi se sveli na prihvatljiv nivo rizici koji koji predstavljaju prijetnju ostvarenju ciljeva.

3.3.10. OBUKA, ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ TEHNIČKE OPREME I INFRASTRUKTURE, TE KORIŠTENJE SAVREMENIH TEHNOLOGIJA

Obrazovanje policijskih službenika GPBiH vrši se kroz osnovnu obuku i kroz stručno usavršavanje. Osnovna obuka se provodi od strane Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova u Mostaru (AEPTM), dok se kontinuirano - stalno stručno usavršavanje provodi u skladu sa nastavnim planovima i programima obuke GP BiH.

Specijalističku obuku pripadnika GP BiH treba planirati putem sistema multiplikatora za područja: otkrivanje falsifikovanih dokumenata, suzbijanje krijumčarenja ljudi, vozila, opojnih droga i predmeta, EU i Schengensko pravo, analiza rizika, korištenje informacionog sistema za granične provjere i eventualno druge oblasti po procjeni. Neophodno je osigurati uslove za e-učenje i uspostaviti e-baze s materijalima za učenje, organizovati kurseve za znavljanje /osvježavanje znanja. Obuke stranih jezika i rada na računaru treba intenzivirati i provoditi kontinuirano.

GPBiH je od svog osnivanja opremana specijalističkom opremom za obavljanje poslova iz njene nadležnosti, posebno opremom za granične provjere i nadzor granice. I pored toga, u GP BiH neophodno je dodatno opremanje savremenom tehničkom opremom za obavljanje poslova granične kontrole čijim bi se korištenjem unaprijedio kvalitet rada GPBiH i nadomjestili nedostaci u ljudstvu.

Potrebno je daljnje jačanje informacijskih sistema, njihove interoperabilnosti i korištenje najsvremenijih tehnologija u nadzoru državne granice.

Za optimalnu uporabu sve posebne opreme treba realizirati adekvatnu obuku te pratiti uporabu opreme. Uspostaviti kontinuirano praćenje stanja opreme i njezinog održavanja, te pravovremenog nabavljanja i znavljanja opreme za suzbijanje prekograničnog kriminala.

Strateški ciljevi:

- Kontinuirano provoditi obuku u skladu sa nastavnim planovima i programima obuke i vršiti provjere znanja i stručnosti.
- Obuku pripadnika GP BiH potrebno je u potpunosti uskladiti sa standardima Zajedničkog nastavnog plana obuka Granične i obalske straže EU (Common Core Curriculum 2017).
- Uspostava sistema trenera/multiplikatora.
- Opremanje GPBiH savremenom opremom.

4. ZAKLJUČAK

Uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1624/2016 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. septembra 2016. godine o Evropskoj graničnoj i obalskoj straži i o izmjeni Uredbe (EU) 2016/399 Evropskog parlamenta i Vijeća, te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 863/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća, Uredbe Vijeća (EZ) br. 2007/2004 i Odluke Vijeća 2005/267/EZ, kojima je uspostavljen evropski koncept integrisanog upravljanja granicom i standardizovane procedure na spoljnim granicama, definisane prijetnje koje se odnose na granicu EU, poboljšana analiza rizika te međuagencijska i međunarodna saradnja, potreba za jačanjem operativne saradnje na poslovima granične kontrole, pripremljena je Strategija integrisanog upravljanja granicom BiH za period 2019. – 2023. godina, te Akcioni plan sa jasno utvrđenim aktivnostima potrebnim za efikasno ostvarivanje ciljeva određenih Strategijom.

Radi uspješne implementacije ciljeva iz Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana za period 2019. - 2023. godine, biće neophodno obezbijediti značajna finansijska sredstva koja je potrebno pravovremeno predvidjeti u skladu sa važećom metodologijom budžetskog planiranja. Odrediti izvore finansijskih sredstava i iste staviti na raspolaganje institucijama zaduženim za realizaciju ciljeva i aktivnosti u sklopu programa IUG.

Koordinaciono tijelo će jednom godišnje podnijeti Izvještaj o radu Vijeću ministara BiH o provođenju ove Strategije i Akcionog plana.

Lista zakonskih i podzakonskih propisa u oblasti integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini:

- Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09 i 103/09);
- Zakon o graničnoj policiji („Službeni glasnik BiH“ br. 50/04, 27/04 i 59/09);
- Zakon o graničnoj kontroli („Službeni glasnik BiH“ br. 53/09, 54/10 i 47/14);
- Zakon o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prijevozu („Službeni glasnik BiH“ br. 1/02 i 14/03);
- Zakon o suzbijanju zloupotrebe opojnih droga („Službeni glasnik BiH“ br. broj 8/06);
- Zakon o kontroli kretanja oružja i vojne opreme („Službeni glasnik BiH“ br. 53/09 i 22/16);
- Zakon o strancima („Službeni glasnik BiH“ broj 88/15);
- Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“ br. 11/16 i 16/16);
- Zakon o putnim ispravama („Službeni glasnik BiH“ br. 4/97, 1/99, 9/99, 27/00, 32/00, 19/01, 47/04, 53/07, 15/08, 39/08 i 60/13);
- Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“ br. 44/03, 52/04, 34/07, 04/08, 49/09 BihBiH 32/13);
- Zakon o carinskoj politici u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 58/15);
- Odluka o provodjenju Zakona o carinskoj politici u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 13/19);
- Zakon o carinskoj tarifi („Službeni glasnik BiH“ broj 58/12);
- Zakon o carinskim prekršajima („Službeni glasnik BiH“ broj 88/05);
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost („Službeni glasnik BiH“ br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17);
- Zakon o postupku indirektnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“ br. 89/05 i 100/13);
- Zakon o akcizama u BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 49/09, 49/14, 60/14 / 91/17);
- Zakon o postupku prinudne naplate indirektnih poreza („Službeni glasnik BiH“ br. 89/05 i 62/11);
- Zakon o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda („Službeni glasnik BiH“ br. 55/04, 24/07, 49/09 i 92/17);
- Krivični zakoni u BiH
- Zakon o prekršajima u BiH
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Granične policije BiH iz 2005. godine i njegove izmjene i dopune iz 2013. godine.
- Pravilnik o načinu obavljanja graničnih provjera i unosu podataka u putne Isprave („Službeni glasnik BiH“ br. 103/14 i 84/16);
- Pravilnik o standardima i uslovima izgrađenosti i opremljenosti graničnih prelaza („Službeni glasnik BiH“ broj 43/17);
- Zakon o inspekcijama u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS“ br. 74/10, 109/12, 117/12 i 44/16);
- Zakon o zaštiti zdravlja bilja („Službeni glasnik BiH“, broj 23/03);
- Zakon o veterinarstvu u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 34/02);
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 3/05),
- Zakon o mineralnim đubrivima („Službeni glasnik BiH“, broj 46/04 i 76/11),
- Zakon o fitofarmaceutskim sredstvima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 49/04),
- Zakon o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04,
- Zakon o zaštiti zdravlja bilja („Službeni glasnik RS“ broj 25/09);
- Zakon o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni glasnik RS“ broj 52/10);
- Zakon o sjemenu poljoprivrednog bilja („Službeni glasnik RS“ br. 37/09 i 100/11);
- Zakon o sadnom materijalu („Službeni glasnik RS“ br. 37/09 i 117/11);
- Zakon o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni glasnik RS“ broj 52/10);
- Zakon o mineralnim đubrivima („Službeni glasnik RS“ broj 24/12);
- Zakon o hrani („Službeni glasnik RS“ broj 19/17);
- Zakon o biocidima („Službeni glasnik RS“ broj 37/09);
- Zakon o predmetima opšte upotrebe („Službeni glasnik RS“ broj 50/10);
- Odluka o kvalitetu tečnih naftnih goriva („Službeni glasnik BiH“ br. 27/02, 28/04, 10/05, 14/06, 22/07, 101/08, 71/09, 58/10 i 73/10);